

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलबाट जारी

प्रेस विज्ञप्ति

अंग्रेजी दैनिक "द काठमाण्डौ पोष्ट" को मार्च २०, २०१४ को अंकमा "Nepal on Back Foot in Geneva" शीर्षक अन्तर्गत प्रकाशित समाचारमा संयुक्त राष्ट्रसंघको मानव अधिकार समितिको ११० औं अधिवेशनमा नेपालको प्रतिनिधिमण्डलले "वेपत्ता भएका व्यक्तिहरुको छानविन, सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग अध्यादेश, २०६९" का सम्बन्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट भएको आदेशको पालना गर्ने वा नगर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्ने अधिकार व्यवस्थापिका संसदलाई रहेको भनी जवाफ दिएको र सो जवाफ भुठो र गैर जिम्मेवार हुनुको साथै संविधानमा हुदै नभएको व्यवस्था उद्धित गरिएको भन्ने प्रतिकृया समेत समावेश गरी नेपालले दिएको जवाफको विषय प्रसंग बंग्याएर समाचार संप्रेषण गरिएकोमा यस कार्यालयको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको छ । यस सम्बन्धमा भएको वास्तविक तथ्य र व्यहोरा निम्नानुसार रहेको स्पष्ट गर्दछु ।

संयुक्त राष्ट्रसंघको मानव अधिकार समितिको चालु अधिवेशनमा नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय अनुबन्ध, १९६६ अन्तर्गत नेपालले पेश गरेको दोस्रो आवधिक प्रतिवेदन एवं उक्त प्रतिवेदनका विषयमा मानव अधिकार समितिले प्रेषित गरेको प्रश्नहरुको सूची (list of issues) का सम्बन्धमा नेपालले दिएको लिखित जवाफका सन्दर्भमा गत मार्च १८ र १९ मा जनेभामा मानव अधिकार समितिमा भएको छलफलमा अन्य विषयहरुका अतिरिक्त संक्रमणकालिन न्यायिक संयन्त्रको सम्बन्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतको फैसला पछि पनि पुरानै अध्यादेश व्यवस्थापिका-संसदमा पेश भएको कारणका सम्बन्धमा प्रश्नहरु उठेका थिए ।

सो सम्बन्धमा नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ८८ को उपधारा (२) को प्रतिवन्धात्मक वाक्याशंको खण्ड (क) मा "मन्त्रिपरिषद्को सिफारिसमा राष्ट्रपतिवाट जारी भएको अध्यादेश जारी भए पछि वसेको व्यवस्थापिका संसदको वैठकमा पेश गरिनेछ, र त्यस्तो वैठकले स्वीकार नगरेमा स्वतः निष्कृय हुनेछ" भन्ने व्यवस्था भए वमोजिम वेपत्ता भएका व्यक्तिहरुको छानविन तथा सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग स्थापना सम्बन्धी अध्यादेश, २०६९ नेपाल सरकारको तर्फबाट व्यवस्थापिका संसदमा पेश भएको हो । व्यवस्थापिका संसदको अभावमा जारी भएका अध्यादेशको

सम्बन्धमा व्यवस्थापिका संसदको अधिवेशन प्रारम्भ भए पछि संसदलाई जानकारी मराउनु पर्ने सरकारको कर्तव्य हुने भएकोले सोही प्रयोजनका लागि सो अध्यादेश पेश गरिएको हो । व्यवस्थापिका संसदबाट सो अध्यादेशको सम्बन्धमा हालसम्म कुनै निर्णय भएको छैन र नेपाल सरकारले प्रतिस्थापन विधेयक पेश गरेको अवस्था पनि छैन । उक्त अध्यादेशका सम्बन्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतको फैसला एवं नेपालको राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय दायित्व वमोजिम हुने गरी संक्रमणकालीन न्यायिक संयन्त्र स्थापना गर्न नेपाल सरकारले व्यवस्थापिका संसदमा आवश्यक विधेयक पेश गर्ने नै छ । नेपाल सरकारले सम्मानित सर्वोच्च अदालतको फैसला पुर्णरूपमा सम्मान गर्नेछ । यसका साथै सरकारको तर्फबाट संसदमा पेश भएको अध्यादेशलाई स्वीकार वा अस्वीकार गर्न वा संशोधित रूपमा स्वीकार गर्ने अधिकार सिद्धान्तत सार्वभौम संसदमा निहित हुने गर्दछ । तर सम्मानित सर्वोच्च अदालतले गरेको फैसलालाई राज्यका सबै अंगहरूले सम्मान गर्नुपर्ने कुरामा कुनै विवाद नभएकोले संक्रमणकालीन न्यायिक संयन्त्रको स्थापनाका सम्बन्धमा समेत सम्मानित अदालतको फैसलाको सम्मान हुने कुरामा अविश्वास र शंका गरिनु गर्नु पर्ने कुनै कारण नरहेको भन्ने आशयबाट नेपाली प्रतिनिधि मण्डलले दिएको जवाफलाई अन्यथा अर्थ लाग्ने गरी समाचार प्रकाशन हुनु सर्वथा अनुपयुक्त छ ।

राजुमान सिंह मल्ल
सचिव

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषिद्को कार्यालय